Zveřejněno 8. 6. 2021

Programová a metodická inspirace

Při vedení oddílu se hodí osvědčené rady, spoustu věcí už někdo vymyslel, nech se inspirovat a navést.

Kde hledat inspiraci

1

Inspirace na přípravu programu –> Chystám program

Chystáš program na schůzku, výpravu, tábor? Mrkni na chystamprogram.skaut.cz a nachystej si ho jednoduše a kvalitně.

- Hledat aktivity můžeš podle věku, podle úkolu do stezky, podle velikosti skupiny či místa, kde se budete nacházet.
- Přečti si anotaci, zjisti, jaký cíl má aktivita, jak dlouho trvá, jaké potřebuješ pomůcky, jak program vysvětlit, vést a ukončit.
- Přidej si program do programového bloku, vytiskni si ho, pošli na email, vyzkoušej ho v oddíle. Lajkuj ho.

2

Kde najít metodickou inspiraci?

Jak vychovávat svěřené děti

Věkově univerzální metodiky obsahující jak teoretickou část, tak konkrétní programy nejen ke stezkám.

- Co umím a znám
- Kdo jsem
- Můj kamarád
- Můj domov
- Svět okolo nás
- Příroda kolem nás

Jak pracovat s postupně rozvíjejícími programy (např. v podobě stezky)

Benjamínci Jsou zde načrtnuté možnosti programu s benjamínky, popis metodických materiálů a doporučení pro práci s nimi. Najdeš tu pohromadě, co o práci s předškolními dětmi napsaly dříve vydané skautské metodiky. Dočteš se o praktických tipech z činnosti oddílu Plšíků. A také o rizicích práce s benjamínky.

Světlušky a vlčata Metodika vás seznámí s obsahem jednotlivých oblastí stezek. Všechny aktivity, které se nachází ve stezkách, naleznete na stránkách této knížky i s náměty k plnění. Pokud jste stezky ve své smečce, roji nebo oddíle nezavedli, najdete zde návod jak na to. Jestli ji máte a nevíte, jak využít její potenciál v programu, najdete tu rady i z tohoto soudku. Metodika vás zároveň provede všemi třemi symbolickými rámci a nabídne tak všechny rozměry, které je možné u symbolického rámce v oddílové činnosti využívat. Od seznámení s příběhem, přes provázání na aktivity stezky až po rituály a další inspiraci. V takto ucelené podobě všechny symbolické rámce doposud nebyly zpracovány, a tak věříme, že to přispěje k silnější roli symbolického rámce v oddílech, protože je pro věk vlčat a světlušek mimořádně důležitý

Skautů a skautek. Soubor materiálů ke skautské stezce –sešity stezek a Nováček, příručka pro vedoucí, příručka o vodáckých doplňcích, příručka pro rádce a rádkyně, plakát, kompetence skautské výchovy, tipy na program. Najdete zde mnoho nezbytných informací pro používání a zavádění stezky do oddílu. Zahrnuje odpovědi na všechny základní otázky, které mohou toho, kdo se stezkou bude pracovat, napadnout. Nechybějí ani praktické návody a konkrétní náměty na programy.

Jak pracovat s odborkami

Vlčci a světýlka – Brožurka poradí, jak začít s vlčky a světýlky. V brožurce jsou také všechny listy s úkoly.

Skautské odborky – Brožurka by měla pomoci v základní orientaci mezi odborkami. K čemu jsou odborky, jak vypadají, jak se plní atp.

Jak připravit dobré závody

Svojsíkův závod – Od Exodu ke Svojsíkovu závodu objasňuje výchovné záměry Svojsíkova závodu a jejich propojení s jednotlivými moduly, které jsou zde popsány. Najdete zde i náměty na disciplíny, aktivity v oddíle, tipy na činnosti a vysvětlení, proč je potřeba se věnovat jednotlivým dovednostem. Příručka obsahuje inspiraci k disciplínám i náměty na oddílovou činnost během roku.

Jak v oddíle podpořit skautskou výchovnou metodu

Tichou poštou –Několik dopisů o smyslu skautingu. Je Honza Čech nebo Francouz? Kde se vzal na skautské výpravě Pierre? A proč ho děti táhly na saních? Existuje odborka výroba sněžnic? Může děti bavit tahat sáně přes deset kopců? Je jednotlivec víc než celek, nebo celek víc než jednotlivec? Jaké tajemství skrývá skautská metoda? Proč jsou důležité principy? To vše a mnoho dalšího se dočtete v textu, který je zároveň základní příručkou k čekatelským a vůdcovským zkouškám.

Nikdy nekončící dobrodružství – Metodický průvodce rozvojem duchovního života. Nejdramatičtějším obdobím bývá zpravidla roverský věk, ale základy je třeba vytvářet již od útlého dětství. Proto je určena vedoucím všech věkových kategorií. Duchovní život není ani nějakou poněkud extravagantní „duchařskou" záležitostí, ani dárek pro hrstku vyvolených, nýbrž základní rozměr lidství každého člověka a také každý je k němu od narození vybaven základními předpoklady: touhou po jistotě vztahů i touhou po uplatnění vlastní svobody. Tyto vstupní dispozice je ale nutné přiměřeně věku i celkové osobní zralosti rozvíjet výchovou i sebevýchovou. Bez nich zůstanou zakrnělé a v dospělém věku mohou i zplanět, zatímco při správné podpoře a rozvoji jsou pozváním k úžasným setkáním.

Symbolický rámec podle 3.B – O čem je tahle knížka? O tom, co tak důvěrně známe – o dobrodružství válečných zvědů, o lesích, kde ožívají prastaré pohádkové bytosti, o cestách vesmírnými koráby, o polárních nocích dálného severu, o rytířích bez bázně a hany, o totemech a zpěvu u táborových ohňů, o příběhu Mauglího v džungli, o legendách her, vzorech a rituálech, kostýmech i o krojích, odznacích a vlajkách. Prostě o všem, co dává jednoduchým a prostým věcem další rozměr, co nám umožňuje udělat z programu magické a zároveň výchovné dobrodružství. A právě proto, že to všichni známe, o tom možná moc nepřemýšlíme. My

s Machem jsme se do toho přemýšlení pustili a zveme všechny, kteří chtějí, aby se k nám přidali.

Příběhy ke skautskému slibu a zákonu . Ke každému bodu zákona a slibu najdete v knížce vždy dva příběhy. Některé z nich již v letech 2007-2009 vyšly v časopise Junák a byl o ně vždy velký zájem. Všechny příběhy mají otevřený konec, který mohou kluci a holky sami vymyslet a zdůvodnit.

- Příběhy můžeš i poslouchat! Nahrávky příběhů najdeš na skautském YouTube kanále Příběhy ke skautskému slibu a zákonu (audio)
- K příběhů vznikla i krátká metodika , která tě může inspirovat v tom, jak k danému příběhu rozvést s družinou širší diskuzi, či jaký k němu vytvořit program. Konkrétní náměty najdeš k 6 příběhům (2 příběhy se odkazují ke skautskému slibu a 4 k bodům skautského zákona).

Družinový systém . Používání družinového systému je zásadní pro budoucnost naší organizace. S jeho pomocí se mladí lidé učí vést ostatní, učí se spolupracovat a připravovat program pro sebe. A to jsou podstatné dovednosti nutné pro budoucí vedoucí oddílů a jejich zástupce, na kterých naše hnutí stojí a bude stát i v budoucnosti. Dozvíte se, jak to funguje ve vsetínské Trojce, pro kterou je družinový systém alfou a omegou oddílového života. Stěžejní část tvoří kapitoly věnující se třem základním pilířům družinového systému – Družina jako parta, Rádce – šéf dětské party a Podpora družin vedením oddílu. Pokud vedete smečku vlčat, koedukovaný nebo věkově smíšený oddíl, bude pro vás určitě zajímavá kapitola Speciality družinového systému. Pro ty, kdo budou chtít zavést nebo obnovit družinový systém, je určena kapitola Zavedení družinového systému.

Lidé v pohybu . Žijeme v propojeném světě, globální rozměr je součástí našeho každodenního života. Vzdálené události mají vliv na nás a my máme vliv na události vzdálené. Jedním z projevů této propojenosti, která spojuje blízké a vzdálené, je fakt, že lidé migrují. Uprchlictví a migrace jsou témata, která jsou součástí naší každodennosti. S tématem lidí v pohybu se setkáváme v médiích, při diskusích s přáteli a rodinou, na sociálních sítích i na řadě dalších míst. Nelze se mu vyhnout. Uprchlictví a migrace je současně příkladem kontroverzního tématu: nedává jasné odpovědi, vzbuzuje silné emoce a rozděluje společnost.

Více o skautské výchovné metodě

Jak v oddíle podpořit duchovní rozměr

Archiv metodických materiálů

Archiv odboru duchovní výchovy, kde najdeš úvahy a vůdcovské práce na téma duchovního rozměru skautingu nebo např. modlitby skautů.

Metodické články v časopisech

Odbor duchovní výchovy pravidelně píše do skautských časopisů. Nahlédni do Google složky, kde máš všechny články pohromadě, a najdi inspiraci, kterou hledáš.

Na dobré stopě

Pravidelný zpravodaj odboru duchovní výchovy, kde se dozvíš co je nového v podpoře duchovně laděného programu v Junáku, ale i mimo něj. Můžeš si nastavit, aby ti zpravodaj chodil automaticky na e-mail, anebo si ulož G složku, kde máš archiv časopisu .

Odbor duchovní výchovy

Tento odbor vytváří mnoho metodických i praktických materiálů, ale také nabízí individuální pomoc. Neváhej se tedy na ně obrátit s prosbou o radu, inspiraci, nebo s poděkováním.

Jak pracovat s dětmi se znevýhodněním

Příručka Z nevýhody výhoda . Přehledně popisuje základní oblasti specifických potřeb dětí, ilustruje je na konkrétních příkladech a popisuje i se zřetelem na činnost skautských oddílů, jak s těmito dětmi vhodně komunikovat a pracovat. Najdeš zde i příručky o dalších tématech.

Aby byly zážitky pro všechny! V Junáku – českém skautu je v současné době celkem hodně dětí s nějakým postižením. To pro nás může být zajímavou zkušeností – dozvíme se díky nim mnoho nového, zažijeme mnohdy nečekané věci, získáme přátele, kteří nás mohou o hodně obohatit.

ADHD – vím, co s tím?! Možná jste se ve svých oddílech setkali se situací, kdy některé dítě je takříkajíc běsné: pobíhá kolem, nevnímá, co se mu říká,

neposlouchá, ruší program a přitahuje konflikty a jiná nedorozumění. Jedná se pravděpodobně o dítě s ADHD – poruchou pozornosti s hyperaktivitou. Kdo se snaží řešit výchovné situace související s ADHD, ví, jak je to složité a vyčerpávající. Je pochopitelné, že po čase intenzivní práce s nevalným výsledkem vedoucí ztrácí trpělivost a propadá beznaději. A proto jsme pro vás připravili tuto příručku – abyste věděli, jak na to, a abyste viděli v práci s dětmi s ADHD smysl a měli z ní radost. I když žádné podobné zkušenosti dosud nemáte, může pro vás být příručka užitečná, protože poruchy pozornosti s hyperaktivitou se u dětí vyskytují stále častěji – a až jednou dítě s ADHD přijde do vašeho oddílu, budete připraveni.

Aspergerův syndrom. Tato příručka vám může pomoci při práci s dítětem s Aspergerovým syndromem v oddíle. Tyto děti se mnohdy chovají zvláštně, nepřiměřeně, pro okolí nepochopitelně. Klasické, intuitivní výchovné metody u nich nezabírají. V příručce najdete teorii týkající se poruch autistického spektra a Aspergerova syndromu (dále také AS). Dozvíte se, proč jsou děti s AS jiné, proč se často chovají, jako by byly mladší, než jsou. Jedna kapitola je věnována problémovému chování a tomu, jak ho zvládat. Ve druhé kapitole popisujeme zásady, které je dobré uplatňovat při práci s dítětem s AS v oddíle. Nechybí ani odpovědi na nejčastější otázky vedoucích.

Společná dobrodružství. České republice dnes žije více než 100 000 lidí v podmínkách takzvaného sociálního vyloučení. Téměř 40 000 z nich (tedy více než třetinu) přitom tvoří děti a dospívající. V místech, kde žijí, není dost možností k tomu, jak smysluplně trávit svůj volný čas. Často jim tak zbývají hry na ulici, bezcílné toulání, posedávání na veřejných místech za odsuzujícího pohledu kolemjdoucích. Pokud byste chtěli s vaším oddílem nebo roverským kmenem ukázat těmto dětem, že je možné hrát si i jiným způsobem, zjistit, že i s obyčejným balonem se dá zažít spousta skvělých chvil, nebo umožnit jim alespoň na krátkou dobu dostat se z míst, kde tráví většinu života, můžete uspořádat společnou akci vašeho oddílu s těmito dětmi. Není to však jednoduchá záležitost, kterou byste mohli podniknout ze dne na den. Pokud chcete, aby taková snaha byla úspěšná a nepřinesla víc škody než užitku, měli byste se na ni dostatečně připravit. Průvodcem k tomu, jak podobnou akci připravit, vám může být tato příručka.

Příručka o sociálním znevýhodnění v oddílech. Příručka představuje hlavní oblasti, ve kterých se sociální znevýhodnění může projevit. Jde

například o: děti z rodin s nízkým ekonomickým statutem, děti z nefunkčních rodin, děti v náhradní výchově, děti s odlišnou národností, mluvící odlišným jazykem, děti z odlišného náboženského a kulturního prostředí a nebo poruchy chování a emocí. U většiny oblastí jsou kromě praktických návodů, jak s těmito dětmi v oddíle pracovat uvedeny i příběhy dětí, které již chodí nebo chodily do skautských oddílů.

Odbor Skauting pro všechny

Hledáš radu, inspiraci, pátráš po možnostech, jak téma podpořit? Neváhej se obrátit na příslušný odbor Junáka – českého skauta.

Chci se inspirovat historií

Na pomoc skautským vůdcům. První skautská příručka pro vedoucí.

Skautské odkazy. Hlavní poselství této příručky zní: skautská historie není nuda! Jsou to především příběhy lidí odehrávající se v kulisách moderních dějin. Nabízí přehledně zavedené i nové cesty, jak zaujmout historií skauty napříč věkovými kategoriemi. Dále motivuje k využití příběhů skautských pamětníků zveřejněných na webu Skautského institutu A. B. Svojsíka v programu oddílu, ale měla by také napomoci k osobnímu setkávání mezi skautskými generacemi. První část příručky přináší teoreticko–metodický vhled do výchovy historií, v druhé části představujeme Receptář aktivit s konkrétními náměty na oddílové aktivity. Celá metodika je prolnuta citáty, medailonky osobností, slovníčkem pojmů, jedinečnými historickými snímky a řadou dalších bonusů, které mají za cíl usnadnit vám realizaci programů a získat váš zájem o skautskou historii.

Skautská symbolika. Skautská symbolika je základním průvodcem symboly používanými při skautské činnosti. Máte možnost poznat význam a historii jednotlivých symbolů a jejich správné používání.

Chci na vodu!

Vodácká příručka. Kniha, která shrnuje vše, co by měli znát a umět vedoucí – kapitáni a kapitánky vodních skautů. A ještě něco navíc. Nejedná se jen o učební materiál ke kapitánské zkoušce, ale o kompletní oblast vodáctví ve skautských oddílech. Je bohatým zdrojem pro jakoukoli

přípravu na vodácké akce a aktivity pro skautské vůdce. A to nejen pro oddíly vodních skautů, ale pro všechny, kteří někdy vyráží na vodu.

A něco do praxe máte?

Metodika pro oddílovou praxi. Dvacet devět kapitol se věnuje tématům, se kterými se potkáváte při vedení družinových i oddílových schůzek, výprav a víkendových akcí. Příručka propojuje teorii s konkrétními tipy do praxe. Dozvíte se třeba jak pracovat s devíti v Junáku často používanými nástroji motivace dětí, jak zatraktivnit program, jak do programu zařadit jednotlivé body skautské metody, jak vést děti k pomáhání nebo jak propagovat družinovou či oddílovou činnost.

Skautská praxe. Kreslená kniha toho nejdůležitějšího ze skautské praxe do každé kapsy!

Jak získat nováčky, Publikace poslouží vedoucím oddílů a středisek, kteří řeší stav členů a členek ve svých oddílech. Snaží se obsáhnout všechna témata spojená s náborem nováčků; najdete v ní například, jaké prostředky k náboru využít, jak si nováčky v oddíle udržet, čím přesvědčit jejich rodiče, jaké propagační materiály můžete mít k dispozici nebo jak správně mluvit a psát o skautingu. Kniha nevznikla „od stolu“, ale zpracováním mnohých rad a nápadů vycházející ze zkušeností ze všech koutů republiky.

Jak na média. Brožura je komplexní materiál, který vám řekne vše, co byste určitě měli znát, pokud vám obraz Junáka na veřejnosti není lhostejný. Napoví vám, jak o skautingu mluvit a nemluvit, jak napsat dobrou tiskovou zprávu a dostat skauty do novin, jak má vypadat dobrý skautský web, nebo co dělat v případě, že nastane nějaká krizová situace a novináři si vás najdou sami.

A něco o mezinárodním skautingu?

Mezinárodní rozměr skautingu. Brožurka pojednává o podstatném rozměru skautského života – snaží se ukázat a odtajnit dalekosáhlé možnosti českých skautů a skautek ve světovém skautském hnutí. Tato knížka chce názorně ukázat, že na světě není pouze 60 tisíc skautů a skautek, ale ve skutečnosti bezmála 40 milionů našich bratrů a sester.

Vždyť skutečnost, že „nejsme sami“, že skautský program a skautská myšlenka je přítomna ve všech demokratických zemích světa, je přece ohromnou výzvou a skvělou příležitostí také pro nás. Překročit horizont naší kotliny je tak jednoduché… Vydejme se společně na daleké i blízké skautské stezky.

Více o mezinárodním skautingu

3

Jak naplánovat skautský rok

Nový skautský rok, plánovací schůzky, oddílové rady, první schůzky…Radost, ale i nelehká práce. Jak si práci zefektivnit a zpříjemnit? Mrkni na to, co vše máš k dispozici nejen pro snadnější naplánování, ale i kde najdeš konkrétní tipy, co můžeš s oddílem během roku podniknout.

Plánování výchovy pro skautský rok